

NİYET VE TEMENNİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve selem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n- nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

مَثَلُ هَذِهِ الْأُمَّةِ كَمَثَلِ أَرْبَعَةِ نَفَرٍ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا وَعِلْمًا فَهُوَ يَعْمَلُ بِعِلْمِهِ فِي مَالِهِ يُنْفِقُهُ فِي حَقِّهِ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ عِلْمًا وَلَمْ يُؤْتِهِ مَالًا فَهُوَ يَقُولُ لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ هَذَا عَمِلْتُ فِيهِ مِثْلَ الَّذِي يَعْمَلُ فَهُمَا فِي الْأَجْرِ سَوَاءٌ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا وَلَمْ يُؤْتِهِ عِلْمًا فَهُوَ يَخْبِطُ فِي مَالِهِ يُنْفِقُهُ فِي غَيْرِ حَقِّهِ وَرَجُلٌ لَمْ يُؤْتِهِ اللَّهُ عِلْمًا وَلَا مَالًا فَهُوَ يَقُولُ لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ مَالِ هَذَا عَمِلْتُ فِيهِ مِثْلَ الَّذِي يَعْمَلُ فَهُمَا فِي الْوِزْرِ سَوَاءٌ

(حم . وهناده .ه. طب. ق. عن أبي كبشة الأنباري)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

(Meselü hâzihi'l-ümmeti kemeseli erbaati neferin: Racülün âtâhu'llâhu mâlen ve ilmen, fehüve ya'melu bi-ilmihî fî mâlihî, ve yünfikuhû fî hakkihî. Ve raculün âtâhu'llâhu ilmen ve lem yu'tihî mâlen, ve hüve yekûlu: Lev kâne lî mislü hâzâ, amiltü fîhi misle'llezî ya'melü, fehümâ fî'l-ecri sevâün. Ve raculün âtâhu'llâhu mâlen ve lem yu'tihî ilmen fehüve yetehabbetu fî mâlihî yünfikuhû fî gayri hakkihî. Ve raculün lem yu'tihi'llâhu ilmen ve lâ mâlen ve hüve yekûlu lev kâne lî mislü hâzâ amiltu fîhi misle'llezî ya'melü, fehümâ fî'l-vizri sevâun)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti ve bereketi cümlemenizin üzerine olsun...

Sevgili Peygamberimiz, Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir miktarını, üstâdımız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin cem ve tertip eylemiş olduğu hadis kitabından okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunup izahına geçilmeden önce, evvelen ve hâsseten başta Peygamber Efendimiz olmak üzere, Peygamber Efendimiz'in ruhuna ve onun ashâbının, etbâının ruhlarına; cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyemizin ervâhına, silsilemize mensup sâdâtımızın, halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına;

Bu eseri te'lif eylemiş hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin ruhuna ve Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhlarına; bu eserin içindeki hadislerin ve bilgilerin bize kadar gelmesinde emeği geçmiş olan alimlerin ve râvilerin ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere şucamiye teşrif eylemiş olan siz kardeşlerimizin âhirete intikal eylemiş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhlarına hediye olmak üzere; ve biz yaşayan müslümanların da Mevlâmızın rızasına uygun ömür sürüp, sâlih ameller işleyip, huzuruna sevdiği razı olduğu bir kul olarak varmamıza vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım. Buyurun:

.....

a. Temenni Etmenin Karşılığı

Dersimizin başında metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerif müslümanların yapamadıkları halde bazı işler hakkında besledikleri düşüncelerin, fikirlerin ve niyetlerinin kendilerine ne kadar sevap veya günah kazandırdığı bildiren bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS buyuruyor ki:¹

---

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.275, no:4218; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.230, no:18053; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XXII, s.345, no:867; Ebû Kebşe el-Enmârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.425, no:7273; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIX, s.398, no:21055.

مَثَلُ هَذِهِ الْأُمَّةِ كَمَثَلِ أَرْبَعَةِ نَفَرٍ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ
 مَالًا وَعِلْمًا فَهُوَ يَعْمَلُ بِعِلْمِهِ فِي مَالِهِ يُنْفِقُهُ فِي
 حَقِّهِ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ عِلْمًا وَلَمْ يُؤْتِهِ مَالًا فَهُوَ يَقُولُ
 لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ هَذَا عَمِلْتُ فِيهِ مِثْلَ الَّذِي يَعْمَلُ
 فَهُمَا فِي الْأَجْرِ سَوَاءٌ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا وَلَمْ
 يُؤْتِهِ عِلْمًا فَهُوَ يَخْبِطُ فِي مَالِهِ يُنْفِقُهُ فِي غَيْرِ حَقِّهِ
 وَرَجُلٌ لَمْ يُؤْتِهِ اللَّهُ عِلْمًا وَلَا مَالًا فَهُوَ يَقُولُ لَوْ
 كَانَ لِي مِثْلُ مَالِ هَذَا عَمِلْتُ فِيهِ مِثْلَ الَّذِي يَعْمَلُ
 فَهُمَا فِي الْوِزْرِ سَوَاءٌ

(حم . وهناد . . طب . ق . عن أبي كبشة الأنباري)

(Meselü hâzihi'l-ümmeti kemeseli erbaati neferin) “Bu ümmetin insanların misâli, şu sayılacak dört cins insanın misâli gibidir.” Yani bütün insanlar netice itibariyle bu gruptan birisine dâhil olurlar. Onlara benzerler, o gruptan bir tanesine ilhak olurlar, ona benzerler.

Nedir bu gruptan bir tanesi?

(Raculün âtâhu'llâhu mâlen ve ilmen) “Birinci grup, kendisine Allah’ın ilim ve mal verdiği bir adamdır ki. (fehüve ya’melu bi-ilmihî fî mâlihî) o bilgisine göre malında tasarruf eder.” Malını dinî bilgisinin gereğine göre, Allah’ın rızasını

kazanmak için gerekli yerlere harcamasını bilir. Bilgisi var çünkü; Allah ilim de vermiş, mal da vermiş. O bilgisine uygun olarak o malı cihada verir, ilim öğrenmeye verir, fukarâya verir, daha başka her çeşit hayrı kollar, gözetir, bulur, yapar; o parayı öyle sarf eder.

(Ve yünfikuhû fî hakkihî) “Dünya ve âhiret hayırlarını kazanmak için bu malını kendi hakkında hakkıyla kullanır.”

(Ve raculün âtâhu’llâhu ilmen, ve lem yu’tihî mâlen) “Allah’ın kendisine ilim verdiği fakat mal nasip etmediği kimsedir. “

Bilgisi var; eli boş, fukarâ, parası yok. Ama ne diyor? *(Ve hüve yekül)* “Diyor ki: *(Lev kâne lî mislü hâzâ)* Eğer benim de şu zengin kardeşim gibi param, malım olsaydı, *(amiltu fîhi misle’llezi ya’melü)* ben de onun yaptığı gibi yapardım.”

“—Ne güzel yapıyor mâşaallah! Ben de Allah yoluna sarf ederdim. Ben de hayr u hasenât yapardım. Sadaka-i câriyeler yapardım. Çeşmeler, hanlar, köprüler, kervansaraylar, hastaneler mektepler yaptırırdım. Hayra sarf ederdim, cihada sarf ederdim.”

Ama parası yok, böyle temenni ediyor. Sadece, “Benim de param olsaydı ben de öyle yapardım.” diyor. *(Fehümâ fi’l-ecri sevâün)* Dikkat edin, bu ikisi ecirde müsâvidir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Birisinin ilmi ve malı var, ilmine göre malını kullanıyor, ecir kazanıyor. Ama ötekisinin ilmi var, parası pulu, malı mülkü yok. Sadece, “Ah

benim de param olsaydı ben de öyle yapardım.” diyor. Ecirde müsâvidir. Allah-u Teâlâ nasıl dengeliyor.

Kimse, “Benim param yok! Ben nasıl o kadar paraları, sevapları kazanayım?” demeyecek. Kalbini pak tut, sen de kazan. Niyetini hâlis eyle, sen de durduğun yerden kazan. Demek ki dinimiz ne kadar hoş, ne kadar güzel! Allah-u Teâlâ Hazretleri ne kadar adaletle lütfediyor. Adalet ne kelime; lütuflarına, ihsanına sınır yok...

Üçüncü adama gelelim:

(Ve raculün âtâhu’llâhu mâlen, ve lem yu’tihî ilmen) “Üçüncü cins insan, bir adamdır ki Allah kendisine mal vermiş ama ilim vermemiş.” Allah’ın rızasının yolunu bilmiyor, bilgisi yok. Bir bakıma cahil. İsterse üniversiteden mezun olsun, Allah’ın yolunu bilmedikten sonra... Bilmiyor. Malı var, bilgisi yok.

(*Fehüve yetehabbetu fî mâlihî*) “O da malını har vurup harman savurup duruyor. (*Yünfikuhû fî gayri hakkihî*.) O parayı hakkı olmayan yerlere sarf ediyor.”

Duyuyoruz; bir düğün için şu kadar büyük oteli tutmuş, şukadar milyon harcamış. Araba almış, bedeli şu kadar bir köşk yaptırmış, şöyle böyle... Olmadık yere, Allah’ın rızasının olmadığı yere harcamış.

Tabii o malda fukarânın hakkı var. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin o mal hakkında emirleri var; “Şöyle harcayacaksın, böyle harcayacaksın. Harama sarf etmeyeceksin,

israf etmeyeceksin!” diye emirler var. O onları dinlemediği için, bu gelişigüzel harcamasından dolayı vebal yükleniyor, günaha giriyor. Bu da günah kazanıyor, vizir, vebal kazanıyor.

Dördüncü adama geelim:

(*Ve raculün lem yu'tihi'llâhu ilmen ve lâ mâlen*)
“Allah kendisine ilim de vermemiş, akıl da vermemiş, mal da vermemiş. Hiçbir şeyi yok. Hem fakir, hem dinden imandan nasipsiz, bilgisi yok.”

(*Ve hüve yekülü*) “Ama diyor ki: (*Lev kâne lî mislü hâzâ amiltu fîhi misle'llezî ya'melu.*) Benim param olsaydı, elimde imkân olsaydı ben de şunun gibi yapardım. Ne güzel yaptı; şu kadar adamı toplandı, bu kadar çalgıcı getirdi, bu kadar davul zurna getirdi, şu kadar şişe içki açtırdı, bu kadar dağıttı. Herkes zil zurna sarhoş oldu. Oynadılar, kenarlara yıkıldılar.” Aslında bir rezalet... Ama o, “ Ne güzel oldu, ben de olsaydım ben de öyle yapardım.” diyor.

Hadiste bunları demiyor da ben misal olsun diye, hatırdaki kalsın diye söylüyorum.

Parası yok, böyle yapmadı. (*Fehümâ fî'l-vizri sevâun*) “Onlar davebalde, günahta müsâvidir.” Durduğu yerden o fakir aptal, öteki zengin aptalın kazandığı kadar vebal kazandı.

Peygamber Efendimiz SAS bu hakikati ifade buyurmuş.

Bundan ne ders çıkıyor?

Aman dilimize gönlümüze sahip olalım. Olmadık şeyi temenni etmeyelim.

Filanca adam çocuğunu evlendirmiş; “Benim bir tane evlâdım var. Gelsin davullar zurnalar...” demiş, şöyle harcamış, böyle harcamış. Yaşına başına, saçına sakalına bakmamış, çıkmış ortada içki de içmiş; “Verin ya, bu ömürde bir defa olur, çalsın sazlar!” demiş, oynamış, şöyle olmuş, böyle olmuş... Dansöz gelmiş, dansözün başına para yapıştırmış, şöyle olmuş, böyle olmuş...

Ötekisi de; “Benim de çocuğum olsaydı, ben de öyle yapardım. Tabii ya...” demiş. Tamam, aynı vebali işlemiş gibi o da belâsını buldu.

Öyle demeyeceğiz. Demek ki haksızlığa sözle bile iştirak yok. Değil o haksızlığı aynen yapmak, gidip ona iştirak etmek, sözle bile, “İyi yapmış, ben de olsam ben de yapardım.” demek yok. Çünkü aynı vebal boynuna yükleniyor.

Aman kardeşlerim!

Hem dilimize sahip olalım hem de kalbimize, niyetimize sahip olalım.

“—İstemem, eksik olsun! Böyle istemem! Allah hayırlısını versin. Allah bana hayırlı helal para versin. Hayırlı yerlere sarf edeyim. . . “

“—Bak filanca kardeş ne kadar güzel yerlere sarf etmiş, köyünde bir cami yaptırmış, inşaallah ben de kazanırsam bir cami de ben yaptırayım. Bizim köyde çeşme yoktur, su çıkartayım da çeşme getirteyim, çeşme yaptırtayım. Köylü susuzluktan kırılıyor, içinde böceklerin kıyır kıyır kıvrandığı, solucanların olduğu kurtlu suyu içiyorlar. Yazın birikinti suyu içiyorlar. Mikroplu su içiyorlar. Yarısı telef oluyor. Aman ben şunlara su getireyim!”

“—Aman kış oldu, bu dereden geçilmez. Bütün vasıtalar batar, şuraya bir köprü yaptırayım. “

“—Aman iki üç tane fakir fukarâ zeki çocuk toplayayım, İmam- hatip okuluna vereyim, Kur’an kursuna vereyim, dinimizi öğreteyim!”

“—Sen korkma arslanım, arkanda ben varım. Oku. Sadece istediğin kitabın adını bana söyle. Paraya ihtiyacın varsa sakın başkasına el açma! Cebinde istediğin kadar para olacak, yeter ki Allah’ın dinini, ahkâmını güzelce öğren... Ben öğrenemedim, ben fakir yetiştim, çıraklık yaptım, kalfalık yaptım, ustalık yaptım, şu vakte geldim, dinin kıymetini anladım. Ama artık okuduğum zaman aklım almıyor. Haydi arslanım, sen benim yerime oku da git, köyde kasabada dinimizi anlat.

Kimseden de para isteme, kimseye de elini açma, yüzünü dökme. Allah’ın emrini dobra dobra söyle; şu dinimiz yayılsın, şu dinimiz güçlensin. Cehalet çok yaygın, bu milletin dinden, imandan haberi kalmadı. Bunlar zavallılar sapır sapır cehenneme dökülecekler. Bunlardan kurtarabildiğimiz kadarını kurtaralım, irşad edelim!” diye mesela birkaç kişiyi bakar, besler.

Veyahut öyle birisini görmüşse; “Ah benim de param olsa, ben de yapsam... Yok ki, ay sonunu zor getirebiliyorum. Olsaydı ben de kaç tane talebe yetiştirirdim!” derse, ne güzel...

İyi niyet besleyelim. İyi işler yapmaya çalışalım. İyi insanların o iyi işlerine özenelim; kötülere değil.

b. İki Müslümanın Misali

Öteki hadîs-i şerif... Bu hadîs-i şerif de Peygamber SAS Efendimiz'den Enes ibn-i Malik tarafından rivayet edilmiş:²

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا التَّقِيَا مَثَلُ الْيَدَيْنِ تَغْسِلُ
إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى

(ابن شاهين عن دينار عن أنس)

(Meselü'l-mü'mineyni ize'ltekayâ, meselü'l-yedeyni tağsilu ihdâhüme'l-uhrâ) “İki müslüman, bir araya geldikleri, karşılaştıkları, mülâki oldukları zaman birisinin ötekisini yıkadığı iki ele benzer.” (Tağsilu olması lazım. Burada yağsilu yazmış.)

Mâlum, koltukaltımda bir arıza oldu, ameliyat oldum, bir müddet sargılı gezdim. Tek elle meğer ne kadar zormuş. Meğer bu iki elin ne kadar kıymeti varmış. İnsan yüzünü yıkayamıyor. Abdest alacak, alamıyor. Bir sürü zorlukları var. Ama iki el olunca birisi ötekisini, altını üstünü yıkıyor. Bunun sırtını bu yıkıyor, bunun sırtını bu yıkıyor. Sabunu oraya buraya götürüyorsun, ikisi birden tertemiz oluyor. Bunun mümkün mü sırt tarafını yıkaması; kendi avucunu ovuşturarak yıkarsın ama dış tarafını yıkayamazsın, bunu bu yıkıyor.

² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.132, no:6411; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.XIX, s.386, no:21028.

Demek ki insanın kendi kusurunu görebildiği yerler var, göremediği yerler var. Öteki arkadaş gelecek, o da onun kirini pasını akıtacak, giderecek.

“—Kardeşim, sen şu noktayı gözünden kaçırmışsın. Ama böyle yaparsan vebale girersin, günah olur. Biz bu dünyada gelip geçiciyiz. Biliyorsun birbirimize eskiden beri ne kadar muhabbetimiz vardır. Ben senin kötülüğünü istemem. Kardeşim, bu yaptığın şeyi iyi görmedim. Gel şunu da düzelt, her tarafın dört başı mâmur, mükemmel insan olasın. Bu kusur da sende bulunmasın, buna da rızam yok. Her bakımdan tam ol kardeşim.” dersin; sen ona nasihat edersin, o da sana nasihat eder.

İki müslüman bir araya geldi mi birbirine yağ çekmez, hakkı söyler, hayrı söyler, yüzüne gülüp de arkasından kuyusunu kazmaz. “Hoş geldin, merhaba!” el öper; arkasından aleyhinde... Bu müslümanlık sıfatı değil ki... Candan seversin. Çünkü müslüman oldu mu insan, onda sevilecek bir cevher var demektir. Daha ne istiyorsun; müslüman, Allah diyor, secdeye varıyor, namaz kılıyor, Allah’a kulluk etmeye çalışıyor. Kusurlu olabilir. Sanki senin kusurun yok mu? Sanki benim kusurum yok mu?

Herkesin Allah’a mâlum nice kusurları vardır. Kusursuzum diyen insanın en büyük kusuru, kendisini kusursuz saymasıdır. Mümkün mü kusursuz olmak?

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“—Ben bile günde 70 defadan fazla tevbe ve istiğfar ediyorum.”

Demek ki her mertebenin kendine göre çekidüzen vermesi gereken tarafı oluyor.

Kusurlarımızı biz kendimiz göremeyiz. Müslüman müslümanın aynasıdır, aynaya baktığın zaman görülür. İnsanın burnuna, alınına bir yağlı kara yapıştır, hiç farkında olmaz. Bir arkadaşı geldiği zaman; “Mendilini çıkart. Al şu kâğıt mendili, şurayı sil. Galiba yağlı bir şey, makine filan tamir ettin, yüzün simsiyah olmuş.” der. Aynaya gidersen; “Hay Allah, iyi ki söyledin ya, hiç farkında değilim. Yüzüm simsiyah olmuş.” dersin.

Müslüman birbirlerine faydası olan kimse demektir. Bir müslüman öteki müslümanla karşılaştı mı, ondan ona fayda gelecek, ondan ona fayda gelecek. Onun sayesinde berikisinin kusuru gidecek, izâle olacak; bunun sayesinde de ötekisinin kusuru izâle olacak.

İki müslüman bir araya geldi mi, birisi ötekini yıkayan iki ele benzerler. Birbirlerini pak edecek. Hem iyiliğini düşünecek, hem kötülüğünü izale edecek. Eğer kötülüğünü, hatasını hiç ona duyurmadan izale ediverirse, örtüverirse daha iyi olur. Hiç farkına varmadan açığını kapatıverdin, sessiz sedasız, belli bile etmedin. O çok kâmil insanların işi... Ama öyle olmazsa, kenara çekip söylersin. Halkın ortasında söylemek hayır değildir, iyilik değildir.

“—Ali Efendi, senin şu kusurun var, bu kusurun var...”

“—Peki, ama niye bu kadar kalabalıkta söylüyorsun? Çek bir kenara, söyle. Beni bütün cemaate karşı rezil rüsva ettin. Kenarda söyle, sessizce söyle, o zaman tutayım.” der, değil mi?

Sen de kendi kusurunun herkese yayılarak söylenmesini istemediğin gibi, o tarzda kusurlarımızı düzeltmekte yardımcı olacağız.

Yalnız, emr-i mâruf nehy-i münker denen şey çok ince, fevkalâde zor bir şey. Ben âcizâne fakirâne, zaman zaman hadisleri filan okuyunca heves ediyorum, “Ben de şöyle yapayım!” diye; ama bilgisi eksik olunca, kusuru çok olunca insan kaş yapayım derken göz çıkartıyor. Birkaç defa bazı arkadaşlarıma; “Şöyle olsa, böyle olsa...” dedim. Baktım, karşı taraf barut gibi; yaklaştın mı patlayıverecek... Çok ince usulleri var.

Hocalarımızdan duyarız, büyüklerimiz naklediyorlar ki; bazen bir hoca efendi bir talebesinin kusurunu düzeltmek için on yıl beklermiş, fırsat kollarmış. “Şimdi söylesem aklına girmez; bir kulağından girer, öbür kulağından çıkar.” Beklermiş, beklermiş, tam tavına gelsin, münasip bir fırsat olsun, o zaman söylermiş. Yeri geldiği zaman, tam aklına yer edeceği zaman... İşte bu inceliklere de dikkat etmek lazım!

Bizim asıl gayemiz, dostluğu devam ettirmektir. Ben kardeşimin kusurunu dobra dobra söyleyeceğim diye pattadak söylediğim zaman, olmaz. Kadı efendinin bir gözü hakikaten kör bile olsa; “Merhaba, nasılsın kör kadı?” dediğin zaman, “Bana kör kadı dedi!” diye kızar. Öyle demeyeceksin.

Askerin birisi, paşa eski zamanda masasında gözlüğü aramış, yok. Oraya bakmış, yok; buraya bakmış, yok. Kitap okuyacak, imza atacak, evrak okuyacak; gözlük yok... Zili çalmış. O zaman elektrikli değil, çekmek sûretiyle zili çekmiş. Yâveri içeri gelmiş.

“—Be adam! Nereye koydun benim gözlüğümü? Yok ortada!” demiş.

Yâveri şöyle bir bakmış; ne kadar ârif zarif insanlar var...

“—Paşam, siz hiç merak etmeyin, ben derhal o gözlüğü buldurturum. Siz şimdilik alnınızdaki gözlükle idare ediverin. Ben onu derhal buldurur, sizin huzurunuzda getirtirim.” demiş, dışarı çıkmış.

Adamın da hoşuna gitmiş.

“—Paşam, nedir senin bu yaptığın? Gözlükleri başının üstüne kaldırmışsın, ondan sonra bana bar bar, ‘Gözlükler nerede?’ diye bağıırıyorsun. Kendinden haberi yok!” dese...

Haklı ama öyle dese gümbürtüye gider, olmaz. Öyle dememiş; “Siz alnınızdaki gözlükle idare ediverin, ben onu bulurum, merak etmeyin!” demiş.

Her şeyin usûlü var. Tatlılıkla söylemek lazım, güzel söylemek lazım ki, ahbaplık gitmesin. Ahbaplık gittikten sonra kıymeti kalmaz. Ahbaplık bir kesildi mi... Her gün bir ahbabın etrafında kimse kalmaz. Onun için, “Yârsız kalmış cihanda, ayıpsız yâr isteyen.” Kusursuz yâr isteyen insan dünyada yârsız, ahbapsız kalır.

Neden? Onu beğenmez, bunu beğenmez, onu darıltır, bunu küstürür... Etrafında bir de bakar ki hiç kimse kalmamış.

“—Ya bu adamlar niye benden bucak bucak kaçıyorlar? Ben bunların alacaklısı mıyım?” der.

Bilmiyor ki, o kendisinin fazla sertliğinden oluyor.

Yumuşak yumuşak, severek yapmak lazım. Yeri gelince yutkuna yutkuna yapmak lazım. Kendini onun yerine koyarak yapacaksın, darıltmayacak gibi yapacaksın.

c. Haramdan Sadakanın Misâli

Diğer hadîs-i şerif:³

مَثَلُ الرَّجُلِ الَّذِي يُصِيبُ الْمَالَ مِنَ الْحَرَامِ ثُمَّ
يَتَصَدَّقُ بِهِ لَمْ يُتَقَبَّلْ مِنْهُ إِلَّا كَمَا يُتَقَبَّلُ مِنَ
الزَّانِيَةِ الَّتِي تَزْنِي ثُمَّ تَتَصَدَّقُ بِهِ عَلَى الْمَرْضَى

(أبو نعيم عن الحسين بن علي)

(Meselü'r-raculi'llezî yusîbü'l-mâle mine'l-harâmi, sümme yetesaddeku bihî, lem yukbel minhu, illâ kemâ yetekabbelu mine'z-zâniyeti'lletî teznî, sümme tetesaddeku bihî ale'l-merdà)

³ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.138, no:6326; Hüseyin ibn-i Ali RA'dan.

Camiü'l-Ehadis, c.XIX, s.368, no:20986; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.305, no:2760.

Bir insanın haramdan para kazandığı zaman, o haramla gidip hayır yapması bir işe yaramaz. Bu hadis-i şerif onu gösteriyor.

Peygamber Efendimiz SAS diyor ki;

“—Bir adam ki haramdan mal elde ediyor, sonra onunla tasaddukta bulunuyor, sağa sola sadaka veriyor, hayır hasenât yapıyor. (*Lem yukbel*) Ondan bu kabul olmaz.”

Bu neye benzer? Affedersiniz, “Kötü bir kadının kötülük yapıp da kazandığı parayı, götürüp hastalara bağışlaması gibidir.”

Olmaz. Çünkü kendisi mahvoluyor. Kendisinin haysiyeti, şerefi, ırzı pâyümâl oluyor. İnsan harama bir kere elini uzattı mı, harama daldı mı olmaz, mahvolur.

Onun için, harama el uzatmayacağız. Her şeyin helâlini isteyeceğiz. Az da olsa helalini isteyeceğiz.

“—Bu maaşla geçinilir mi? Elbette rüşveti vereceksin.” diyor.

Ötekisi;

“—Rüşvet haram değil mi?” diyor.

Memur da masada diyormuş ki:

“—Ya bu maaşla geçinilir mi?”

Sen o masadan çekil; o masada o maaşla geçinmeye razı nice ortalıkta işsiz dolaşan insan var şu memlekette... Sen oradan defol, çekil! Orada hem o kadarcık maaşı alıp, hem de rüşvet yemeyecek, haram yemeyecek nice hayırlı insan var.

Tabii sen karına Avrupa'dan boya getirtirsin, az paraya razı olmazsın, az yiyeceğe razı olmazsın, evinde sekiz dokuz çeşit yiyecek olsa onları azımsarsın. Gelsin kebaplar, gitsin köfteler... Böyle olunca tabii ona para yetmiyor. Yetmeyince de harama sapıyor.

d. Fıkıh Bilmeyen Kimsenin İbadeti

Bu hadîs-i şerif Hz. Âişe-i Sıddîka Validemiz'den rivayet edilmiş bir hadîs-i şerif. Peygamber Efendimiz söylemiş, nakleden Hz. Âişe Anamız. Allah şefaatine nâil etsin.

Cahil ibadet ediciler, bilgisiz ibadet eden âbidler hakkında bir hadîs-i şerif. Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:⁴

مَثَلُ الْعَابِدِ الَّذِي لَا يَتَفَقَّهُ كَمَثَلِ الَّذِي يَبْنِي
بِاللَّيْلِ وَيَهْدِمُ بِالنَّهَارِ

(ابن أبي الدنيا في العلم، والديلمي عن عائشة)

(Meselü'l-âbidi'llezî lâ yetefekkahu, kemeseli'llezî yebnî bi'l-leyli ve yehdimu bi'n-nehâr)

(Meselü'l-âbidi'llezî lâ yetefekkahu) “Tefakkuh etmeyen, dinde fıkıh bilgisine sahip olmayan, derinliğine bilgisi olmayan âbid.”

“Haram nedir? Ne yaparsa Allah'ın rızasına uygun olur? Ne yaparsa Allah'ın rızasına aykırı olur?” Bu hususta bir bilgisi olmayan âbid;

⁴ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.142, no:6439; Hz. Âişe RA'dan.

kalkıyor, oturuyor, namaz kılıyor, tesbih çekiyor, bir şeyler yapıyor. Ama bilgisi yok, tefakkuh etmemiş, fakih olmamış, dinde gerekli bilgileri elde etmemiş; boyuna ibadet yapıyor.

Neye benzer? Peygamber Efendimiz nasıl tasvir eylemiş?

(Kemeseli'llezîyebnîbi'l-leyli ve yehdimu bi'n-nehâri) “Geceleyin yapıp, gündüz yıkan adama benzer.” Geceleyin duvarı yapıyor, gündüz paldır küldür yıkıyor; öyle insana benzer.

Âbid de geceleyin geçer, tesbih çeker, namaz kılar. Ama bilmeden yapıyor, yanlış yapıyor, yersiz yapıyor, ters yapıyor veyahut başka bir düşünceyle yapıyor.

Mesela, Allah her namazı kabul etmez. Burada herkes namaz kılıyor ya. Burada veyahut camilerin herhangi birinde herkes namaz kılıyor. Bazısı dışarıya eli hemen hemen boş gibi çıkar, bazısı kucak kucak sevap almış çıkar. İnsan şuur derecesine göre, aklının idrakinin seviyesine göre ecir alır. Herkes aynı derecede ecir almaz. Hele gösteriş için, riya olarak namaz kılmışsa, Allah kabul etmez. Allah-u Teâlâ Hazretleri ancak ihlâslı ameli kabul eder, riyakârâne ameli kabul etmez.

Birisi sordurtmuş. Ebû Hüreyre RA gelmiş, Rasûlullah'a demiş ki;

“—Yâ Rasûlallah, bir insan müslüman ama, işte fakirlik var, ‘Cihad edeyim, ganimetten para gelsin, biraz elim zenginlesin, ferahlasın, neler geçerse elime para kazanayım!’ diye mal kazanmak için harbe katılırsa durumu nedir?”

“—Ona hiçbir sevap yoktur!” buyurmuş Peygamber Efendimiz. Gitmiş, soranlara söylemiş. “Olmadı, git bir daha sor.” demişler, bir kere daha gitmiş.

“—Yâ Rasûlallah, bir insan mal kazanmak için cihad ederse hiç mi ecir alamaz?”

Bir kere daha gelmiş, anlatmış. Yine “Olmadı ya, biraz detaylı, teferruatlı anlat.” mı dediler, nasıl olduysa, Ebû Hüreyre RA üç defa gelmiş. Peygamber Efendimiz de üç seferinde; “Onun hiç ecir ve sevap alması mümkün değildir!” buyurmuş.

Gidecek, çarpışacak, uğraşacak; ama niyet ne?

“—Sonunda para, gelir. “

Niyeti bozuk olduğu için cihad gibi kıymetli bir amelin dahi hiç kadr ü kıymeti olmuyor.

Namaz da böyledir. Oruç da böyledir. Kur’an okumak da böyledir. Sadaka vermek de böyledir. İlim öğrenmek de böyledir. Her amel böyledir.

Gösteriş için; “Utandım, ‘O kadar zengin, vermedi. ‘ derler diye verdim.” Veyahut; “Yap şu minareyi, yaz benim ismimi kitabesine, ismim nâmım yürüsün.” Olmaz. Başkaları “ne cömert” desinler diye, “aferin” desinler diye, “hiç vermedi” diye ayıplarlar diye... Olmaz.

Süfyan-ı Sevrî diye bir fakih var. Hatta mezhep kurmuş da mezhebi devam etmemiş. Evinde abasını giymiş, dışarı çıkmış. Tanıdıkları demişler ki;

“—Ya imam, abayı ters giymişsin.

“ Bakmış, giydiği aba ters. Demiş ki;

“—Ben bu abayı sırtıma Allah rızası için giymiştim, şimdi kul rızası için çıkartmam. “

“—Allah rızası için giydiğim şeyi kul rızası için çıkartmam.

Varsın ters olsun, ayıplayan ayıplasın. “

İnsanın her şeyi Allah rızası için yapması lazım geliyor.

Hocası evine gelmiş, Ebû Süleyman ed-Dârânî. Hanıma seslenmiş;

“—Ey hatun! Aman, hocamız geldi, yemekleri ikinci hacdan getirdiğimiz güzel tabaklara koy.”

Hocası demiş ki;

“—Be hey mürâî, riyakâr! Senin şimdi iki haccın da bâtıl oldu. Git yeniden haccet. Laf arasında iki hac yaptığını söylemiş oldun. “

Eskiler böyle dikkat ederlermiş. Riya olmayacak, niyet kötü olmayacak, her şeyi Allah rızası için yapacak. Pek çok incelikler var.

Bunları bilmiyor; gece yapıp gündüz yıkana benzer.

Çare? Çare; dinî bilgileri öğrenmek, Allah'ın rızasının yolları öğrenmektir. Allah neyi sever, neyi sevmez, neyi emretmiş, neyi yasak etmiş, bunların hepsini bilip yaptığı işi Allah rızası için yapacak, yapmadığını Allah rızası için yapmayacak.

Mesela, bir insanın dârü'l-harbde düşmana silah satması yasak. Ticaret serbest ama düşmanı kuvvetlendirecek silah satması, mal satması yasak oluyor. Yerine göre iş değişiyor.

Hâtem-i Esam Hazretleri'ne getirmişler, “Al şunu!” diye para uzatmışlar. Şöyle bir duraklamış. Paraya ihtiyacı yok. Çok büyük meşâyihden birisi. Ama şöyle bir duraklamış, almış. Sormuşlar:

“—Efendim, sizin huyunuz değildi, parayı niye aldınız?”

Diyor ki;

“—Reddetsem nefsim hoşlanacak, ben zengin adamım. Paraya mı ihtiyacım var?”

Alacak, tabii başka fukarâya verecek, Allahu âlem. Bak nefsiyle nasıl zıt gidiyor. Ama nefsine bir pay çıkmasını diye öyle yapmış.

Ebû Yezid el-Bestamî, Allah şefaathlerine nâil etsin, ikinci vakti olmuş, -oruçlu- nefsi boyuna kendisiyle uğraşüyor. Diyormuş ki; “Hadi bugün yine oruçlusun, epeyce sevap kazandın, Allah'ın yolunda yürüyorsun...” Nefsi içeriden böyle bir şeyler söyleyip duruyor. Gitmiş bir üzüm almış, ağzına atmış, çiğnemeye başlamış. Nafile orucunu bozmuş. Demiş ki;

“—Ey nefis! Ne sana olsun, ne bana! Ne sana pay çıksın, nebana!”

Nefisleriyle nasıl uğraşmışlar...

İşte bunlar bilgiler... Buna benzer şeyleri Allah'ın rızasını bilen insan yapar.

Mesela kibir, Allah'ın en sevmediği huylardan birisi. Kalbinde zerre kadar kibir olan cennete girmeyecek. Hadi gel bakalım böbürlen... Gel bakalım dağları deler gibi yerde yürü... Burnun havada dolaş bakalım... Allah sevmiyor! İstersen alim ol. "Benim bu kadar ilmim var..." Kıymeti yok. Mütekebbir oldu mu kıymeti yok. Mütevâzı olacak, haddini bilecek. Çünkü Allah tevâzuyu seviyor.

İşte buna benzer şeyleri, amelleri hangi şeyler bozar, hangi şeyler Allah'ın indinde makbul olur, insan bunları bilmezse kaş yapayım derken göz çıkartır. Onun için, doğrudan doğruya, gelişigüzel, körü körüne, neticesini görmeden ibadet, âbidlik değil de; -kulluğu, her yaptığımız işi- şuurla, anlaya anlaya, duya duya, edebine riayet ede ede yapacağız.

Tasadduk ederken öyle... Tasadduk deyince hatırıma geldi.

Kur'ân-ı Kerîm'de âyet-i kerîmede buyuruyor ki:

لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى

(البقرة: ٢٦٤)

(*Lâ tübtılû sadakâtiküm bi'l-menni ve'l-ezâ*) "Ey müslümanlar! Verdiğiniz zekâtları, sadakaları başa kakmak, eza vermek sûretiyle iptal etmeyin, bâtil etmeyin, boş etmeyin!" (Bakara, 2/264)

Demek ki başa kaktı mı, eza verdi mi boşa gidiyormuş. O halde ona dikkat etmesi lazım.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

“–Zenginın vereceği hayrı, sadakayı, zekâtı tehiri zulümdür.”

“–O halde tehir etmeyeyim, hemen vereyim.”

İşte eskiden bunları öğretirlerdi. Şimdi sadece abdest almanın, namaz kılmanın usûlü öğreniliyor da bu amelleri neler iptal eder, o öğretilmiyor.

Mesela, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“–Nice oruçlu insan vardır ki akşama elinde aç ve susuz kalmaktan başka kârı yoktur. “

Bak ne kadar güzel söylemiş Efendimiz ki tam bugünün ilmine uygun; “Hiçbir şey yoktur.” demiyor, “Aç ve susuz kalmaktan başka kârı yoktur.” diyor.

Aç ve susuz kalmanın vücuda bir faydası var; perhiz yapmış oluyor. Ama sevabı yok.

Neden? Gıybet etti, dedikodu yaptı, harama baktı, çalgı dinledi, öteki günahları işledi... Nerede kaldı senin orucun?

Diline oruç tutturmadın. Kulağına oruç tutturmadın. Gözüne oruç tutturmadın. Gözün nâmahremlere tekrar tekrar bakıp bakıp dururken öyle oruç olur mu?

İşte orucu bozuyor, sevabını beklemesi boşuna oluyor. Evet, “Benim orucum artık bozuldu, ona baktım.” diye insan orucu açmaz; ama öyle yaparsa sevabı gider, diye hadîs-i şeriflerde bildirilmiş.

O halde, hangi şeyler insanın amelini boşa çıkartır, bunları öğrenmemiz lazım. Bunları tasavvuf öğretiyor.

Tasavvuf nedir? İnsana amel-i kalbîyi öğretir. Kalbin, niyetin, için yani yaptığın amellerin iç yüzlerinin Allah tarafından kabul olmasının şartlarını öğretir. Kulun Allah tarafından sevilmesi yollarını öğretir.

Bu bilgi olmazsa, bu bilgi yasaklanırsa, bu bilgi engellenirse, bu bilgi hor görülürse, herkes bu bilgiye hücum ederse, o zaman amellerin bu tarafı hiç nazar-ı itibara alınmaz, ortada bir sürü yalancı pehlivan dolaşır; içleri harap, dışları müzeyyen, dışı süslü, içi pis... Öyle olur. Halbuki kalbin ameli, kalbin temizliği de aynı derecede önemli.

Onun için, dinde bilgi sahibi olalım. Hem zâhirî fıkhı öğrenelim, hem kalbin fıkhını, ilmini öğrenelim, amellerin kabul olmasının şartlarını öğrenelim. Aksi takdirde boşuna akıntıya kürek çekmiş oluruz. Yürü yürü yürü; bir arpa boyu yol gitmemiş.

“—30-40 yıldır dervişim, hiçbir şey olmuyor!”

Olmaz tabii ya... Senin kafanı değiştirmen lazım. Bu kafayla olmaz ki!

Hocamız açıklamada, şerhte Hz. Ali Efendimiz’in bir sözünü yazmış, o da hoşuma gitti:

قَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَصَمَ ظَهْرِي رَجُلَانِ عَالِمٌ

مُتَهَتِّكٌ وَجَاهِلٌ مُتَنَسِّكٌ

(Kàle aliyyin radiya’llàhu anhu) Hz. Ali Efendimiz diyor ki: (Kaseme zahrî racülân)

“İki adam bel kemiğimi kırdı, belimi büktü.” İki adam Hz. Ali Efendimiz’i mahvetmiş. Nasıl mahvetmiş, arkasından dinleyelim:

1. (*Alimün mütehattikün*) “Bu belimi kıranlardan bir tanesi alim; ama haramlara hücum ediyor, saldırıyor, aldırıyor, işliyor. Bilgisi var, günahattan korkmadan yapıyor. Beni mahvedenlerdin birisi bu.”

2. (*Ve câhilün mütenessikün*) “Ötekisi de cahil; yalan yanlış ibadet etmeye çalışıyor.”

“—Helvacı babanın etrafında dokuz defa dolaş. Ne oluyor dolaşınca?

“—99 tane mum yaktırdım. “

Ne olur? Mumların ışığından ona ne fayda?

Mumları ziyan ettin. Hıristiyan âdeti, bid’at... Bid’atten hiçbir fayda, kâr gelir mi?

Demek ki Hz. Ali Efendimiz halifeydi ya, etrafındaki insanlardan böyle sıkıntı çekmiş. “Bu iki insan belimi büktü.” diyor. Böyle insanlar çok dert açar. Bilgisi var; tatbik etmiyor. Bilgisi yok; gelişigüzel, yalan yanlış iş yapıyor.

Geçen gün arkadaşlarla oturuyorduk, söylediler.

“—Dinde el öpmek yoktur.” demişler.

Hadis-i şerifleri okuyup duruyoruz. Peygamber Efendimiz’in elini de öpmüşler, ayağını da öpmüşler. İlmine hürmeten alimin ayağını da öpmüşler. Peygamber Efendimiz’in her şeyini ganimet bilmişler. Saçının bir telini bergüzâr,

yâdigâr olarak aldı mı, onu canına minnet bilmiş. Abdest aldığı sudan bir parça aldı mı, canına minnet bilmiş. Bilmiyorlar, gürültü patırtı çıkartıyorlar. Büyük alimlerin eli öpülebilir.

“—Cuma kılmak büyük vebal, büyük günah! Sen niye Cuma kıldın? Mahvoldun!” diyorlarmış.

Cuma vebal olur mu?

Bunu söyleyen kimseler var. Müslüman ama böyle diyorlar.

Ben şaşırıyorum.

“—Allah Kur’ân-ı Kerîm’in mânasını indirmiştir. Bu sayfaların önemi yok, bunlar kâğıttır!” deyip Kur’an’ın üzerine oturuyormuş.

Duydum. Belki siz de duydunuz, belki de gördünüz. Olmaz böyle şey!

e. Müslümanın Derdiyle Dertlenmek

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ مَثَلُ الرَّأْسِ مِنَ
الْجَسَدِ يَأْلَمُ مِمَّا يُصِيبُ أَهْلَ الْإِيمَانِ كَمَا يَأْلَمُ
الرَّأْسُ مِمَّا يُصِيبُ الْجَسَدَ

(طس. عن سهل بن سعد)

⁵ Taberani, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V,s.69, no:4696; Sehl ibn-i Sa’d RA’dan.

Camiü’l-Ehadis, c.XIX, s.383, no:21021.

(Meselü'l-mü'mini min ehli'l-imâni meselü'r-re'si mine'l-cesedi ye'lemü mimmâ yusîbu ehle'l-imâni kemâ ye'lemü'r-re'sü mimmâ yusîbu'l-cesede)

“Ehli iman olan bir mü'min, vücuttaki başa benzer. Nasıl vücuttaki baş, vücudun herhangi bir yerine bir hastalık geldiği zaman elem çekerse, o mü'min müslüman da öteki müslümanlara bir sıkıntı gelince dertlenir. “

İyi, has, hâlis müslüman, müslümanın dertleriyle dertlenir.

“—Oh el-hamdü lillâh, bugün karnım tepe gibi doydu. Dokuz saat uyku uyudum. Dükkânda bugünkü kazancımız da, Allah bereket versin, fena değil. Gel keyfim gel. Yarın nerede gün etsek?

Tatil gününde nereye gitsek? Bahar da geçti, yaz yaklaşıyor, yazlığı nerede yapsak? Ah nerelerde deniz kenarları. Bu yakınlardaki deniz kenarları kirlendi. Ege kıyılarına mı gitsek, Antalya taraflarına mı gitsek, Karadeniz taraflarına mı gitsek?”

Pekiyi, kardeşim Afganistan'dan haberin var mı? Suriye'den, Mısır'dan, Libya'dan, Afrika'dan, Irak'tan, İran'dan haberin varmı?

“—Var ama ne yapalım hocam?”

Kimsenin kimseyle ilgilendiği yok.

Bizim arkadaşlardan birisi Pakistan'a gitmiş gelmiş. Oradaki müslümanların hâlinden bahsetti. Baktım gitti, geldi, hali değişti. Çünkü yüz binlerce aile çadırlarda yaşıyor. Onlara bir şey tevzî edeceksin de yiyecekler.

İnsan bir hafta yıkanmadığı zaman ne oluyor, biliyor musunuz? Terler üzerinde biriktiği zaman her tarafı kaşınmaya başlıyor. Suyu bulamıyorlar, çadırın neresinde yıkanacak? İhtiyaçlarını nasıl giderecek?

Hacca gittik, yollarda abdest alacağız, yüznumara büyük ihtiyaç... Bizim el-hamdü lillah yollarımızda, benzin istasyonlarında, gidiyorsun da paralı pullu bahşış veriyorsun ama hiç olmazsa şakır şakır sular akıyor, abdestini alıyorsun. Allah Allah... Yer yok, benzin istasyonları yok, su yok. Bir hâl olduk. Bizim çocuklar da:

“—Baba, inşaallah büyürsem, zengin olursam bu yollara sıra sıra abdest tazeleme yerleri yapacağım.” dedi. Büyük ihtiyaç...

Otobüsle gidenler bilirler. Camileri, camilerin abdest alma yerlerini kilitliyorlar. Neden? Bir otobüs gelir de abdest alır, sular biter diye.

Bir bakıma onlar da haklı... Bizimkiler de çekirge sürüsü gibi geldi mi bir iniyor; helva yiyormuş, yemek yiyormuş. Böyle yapanlar da varmış. Çöplerini bırakıyorlarmış. Adamlar gittikten sonra temizleyeceğiz diye uğraşıyorlarmış. Ama zengin memleket, isterse güzel tedbirler de alabilir.

Hâsılı, müslüman müslümanın derdiyle dertlenecek.

“—Ben müslüman oldum, kendim rahatım.”

Kendin rahatsın ama öteki kardeşlerin rahat değil. Sen onlardan birkaç tanesini daha rahat ettirme imkânına sahipsen, onların da derdiyle dertleneceksin.

Çok uzağa gitmeyin. Ben sanıyordum ki geri kalmış bölge sadece bizim doğu illerimizdedir. Denizli taraflarına gittim, baktım; susuz, yolsuz, harabe, bakımsız çok yerler var. Bir kere buraya gelen kendi memleketini unutmasın. Nereden gelmişse bu memleketin, bu nimetlerinden faydalandıktan sonra, biraz para biriktirsin, hayır yapsın! Gitsin kendi memleketinin ihtiyaçlarını görsün.

Memleketimiz çok şeye muhtaç. Her bakımdan çok şeylere muhtaç. Müslümanın dertleriyle dertlensin. Hiç olmazsa kendi memleketimizin içindeki müslümanlarla dertlensin. Gücü yeterse her çeşit müslüman ile de ilgilenip, ne çeşit yardım yapabilirse yapmaya çalışsın. İlaçsızlıktan kırılıyorlar, doktorsuzluktan kırılıyorlar. Bir taraftan düşman kırıyor, bir taraftan da imkânsızlıktan kırılıyorlar. Doktor istiyorlar, cerrah istiyorlar, ilaç istiyorlar. Parasıyla istiyorlar; yok...

f. Ateşli Hastalığın Faydası

Bir hadisi daha okuyayım:⁶

مَثَلُ الْعَبْدِ الْمُؤْمِنِ حِينَ يُصِيبُهُ الْوَعْكُ أَوْ الْحُمَّى
كَمَثَلِ حَدِيدَةٍ تَدْخُلُ فِي النَّارِ فَيَذْهَبُ خَبْثُهَا
وَيَبْقَى طَيِّبُهَا

(البزار عن عبد الرحمن بن أزهر)

⁶ Bezzar, *Müsned*, c.II, s.12, no:3456; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.499, no:1288; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.159, no:9838; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.III, s.30, no:3801; Abdurrahman ibn-i Ezher RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.323, no:6763; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIX, s.371, no:20994.

(Meselü'l-abdi'l-müminü, hîne yusûbühü'l-va'kü evi'l-hummâ, kemeseli hadîdetin tedhulu fi'n-nâri, feyezhebü habesühâ, ve yebkâ tayyibuhâ.)

“Müslüman kendisine bir titreme, ateşli hastalık, ağrı olduğu zaman...” Neye benzer? Bir demire benzer. Demir ateşin içine girer. Paslı demir ateşin içinde kızıp, ısınıp akkor hâline geldikten sonra bütün kiri, pası gider, tertemiz demiri kalır.

İşte ateşi olan bir müslüman da böyle bir hastalığa uğradı mı, sonunda böyle olur. Bu hususta başka hadîs-i şerifler daha önceki haftalarda geçmişti.

Bu ne demek? Müslüman hasta olduğu zaman, evet bir sıkıntı çekiyorsun; gam, keder, üzüntü, ağrı, sızı ve saire oluyor, ateşler içinde sayıklıyorsun; ama günahların gidiyor, siliniyor, tertemiz oluyorsun. O bakımdan, hastalık da bir bakıma kârlı oluyor. Hasta oluyorsun ama sonunda bazı faydalar hâsıl oluyor.

Hastalığı temenni etmeyelim. Allah hastalarımıza şifalar versin...

Bir kardeşimiz de:

“—İki aydır babam yatmaktadır.” diyor.

Cümle hastalarımıza Allah şifalar versin... Allah cümlemize, vücutlarımıza âfiyetler versin... Bu sıhhatleri, âfiyetleri, paraları, pulları, zamanları, imkânları hem kendi hayrımıza, dünya ve âhîret hayrımıza; hem de öteki müslümanların hayrına kullanmak şuurunu ihsan eylesin... Biraz da başka müslümanlar için yanıp yakılıp da, Ümmet-i Muhammed'e faydalı olanlardan olalım!

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

22. 04. 1984 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü